

Vážení přátelé,

v době, kdy dostáváte do rukou tuto Vědomost', máme za sebou větší část akcí a činností plánovaných na tento, pro nás výjimečný, rok. Jejich hodnocení je obsahem tohoto čísla, přesto si neodpustím jejich výčet se svým krátkým komentářem.

Jako tradičně jsme rok, nepočítaje besedy, zahájili Moravským plesem. Ten letošní byl navíc výroční padesátý a jako obvykle zdařilý. Ještě jednou děkuji všem, kteří se na jeho zdaru podíleli.

Hlavní dubnovou akcí byla tradiční výstava vín, jejíž organizace se ujal Dušan Macháček. Výstava, po výpovědi z Gongu, nakonec proběhla v Domovině. Podařilo se soustředit nebývalé množství vzorků vín, včetně zahraničních. Akci provázela vynucená improvizace. Jednak pro již zmíněnou výpověď z Gongu, část hodnotitelů z Moravy se pro záplavy nedostavila, muziky se nemohly dohodnout která bude hrát. Aby si to organizátoři ještě víc zkomplikovali, zorganizovali hodnocení jedné z odrůd. Klobouk dolů před nimi.

V květnu jsme se mimo plán muzikou M. Sochora a částí chasy zúčastnili na tradičním staročeském Máji v Černošicích. Zlobilo jen počasí. V květnu jsme též vystupovali ve prospěch našeho dlouholetého mecenáše MČ Praha 9 na jeho akci „Vítání jara“. Úkolu jsme se zásluhou Žandáru posíleného o basistu Radka Sobíška za spolupráce s Jožkou Šenkem, Ondřejem Samešem, Richardem Kristiánem, mojí ženou a mnou zhostili. Mám však pocit, že z přízně MČ Praha 9 profituje celý krůžek a na přístupu k takovéto akci by to mělo být znát.

Začátkem června reprezentativní část krůžku úspěšně vystoupila na folklórním festivalu v Bavorsku. Organizace zájezdu si vyžádala od manželů Sochorových nebývalé množství energie a času – ještě jednou díky Vám oběma i Vaším dětem za obětavost.

V polovině června se vdávala Radka Sálusová-Šplíchalová – slušelo jí to, teď ještě ať jim to vydrží.

Koncem června jsme se po delší době aktivně zúčastnili mezinárodního festivalu ve Strážnici. Silným zážitkem byla dojemná vzpomínka na zesnulého Klimenta Navrátila při zahájení soutěže verbířů. Začátkem července proběhl Vsesokolský slet. Nás na vystoupení věnovaném folklórním tradicím Sokola v úmorném vedru reprezentovali z původních pěti párů Jana Ulčarová, Maruška Mlynaříková, Petr Smetana a Ondřej Sameš. Jistě uznáte, že vystoupení bylo líbivé. Škoda, že se jej jeho tvůrce Jan Čumpelík nedožil.

Vedle těchto proběhly všechny plánované besedy a zejména pokračovaly přípravy na vyvrcholení roku - Slavnostní večer ke 110. výročí vzniku krůžku. Bylo vyjednáno přeložení vlastní akce z Domoviny do KD Vltavská při zachování původního termínu. V běhu jsou za řízení Soni Plzákové nácvičky jednotlivých čísel vystoupení. Pokračovali jsme v pracích na publikaci k historii SK. Záslouhou prof. Jana Hlaváče byla publikace posunuta do fáze dotváření konečné podoby. Pracuje se na dotisku zpěvníku L. Neumanna a organizačních přípravách vlastního večera.

Čeká nás:

Jednak výše zmíněná příprava a provedení slavnostního večera za souběžné všestranné přípravy Moravského plesu. Očekává se od nás účast na pražských vinobraních, dostizích Znovínu Znojmo a dalších dílčích akcích. Hody budeme musít pro letošek oželet, na vánoční hry si chasa troufá, a je tu konec roku.

Výbor (s Vaším mandátem) už několik měsíců přesluhuje. Na přelomu roku musí být zvolen nový. Zvažujte, kombinujte, kujte pikle, intrikujte - tipujte koho chcete mít ve vedení krůžku - však letošní léto nám dává dokonalý návod jak na to. Uvědomte si při tom, že má-li krůžek dobře fungovat musí mít zabezpečeny i své oficiální a málo populární oblasti života a hospodaření, že ten kdo se pro práci ve výboru zaváže, uvazuje se k nepočítanému množství hodin mnohdy neviditelné práce, na kterou si musí vyšetřit čas. Současní členové výboru jsou pracovití, obětaví a v práci ve výboru a svých funkcích zběhlí, ne všichni však budou mít chuť nebo možnosti v práci pokračovat.

Přeji nám všem úspěšnou druhou polovinu roku 2006.

Bruno Vognič

Šedesát let řadového člena ve Slováckém krůžku v Praze

Můj původ ze Slovácka je jasný. Otec byl rodák z Kyjova, patřil k aktivním organizátorům Slováckých roků v Kyjově ve 20. letech 20. století, byl jedním ze zakladatelů a jednatelem kyjovské odbočky „Sdružení přátel lidového umění a rázu Moravských Slováků“. Máma pocházela z Lovčic, ale co pamatuji měla ratiškovský kroj a s otcem v mistrínském kroji nechyběli na žádné slávě. Kyjovská sklárna poslala však otce do svého ostravského skladu a tak jsem od svých 8 let vyrůstal mimo Slovácko. Spojovaly mne s ním jen prázdniny v Lovčicích (ale tam už se chasa bavila jinak), vzpomínky na zvyky, které jsme udržovali i v Ostravě a hlavně zpěv. Kdykoliv k nám přišel někdo ze Slovácka, dal se s ním otec do zpěvu. Než si našel byt, bydlel u nás Podlužák Dr. J. Matušina (však byl po válce i v našem pražském Krůžku) a to se zpívalo!

Otevření vysokých škol po osvobození republiky přivedlo do Prahy řady vysokoškoláků ze všech koutů republiky, i ze Slovácka. Přišel jsem na přírodovědeckou fakultu UK a dozvěděl jsem se, že se v Praze schází Slovácký krůžek. Scházel se jedenkrát týdně ve Slovanském domě, v suterénu, v závodní jídelně, která nebyla večer využita. Mladé chasy bylo jako máku. Nebyli to jen vysokoškoláci, do Prahy přišlo sloužit i 6 děvčat z Velké; do Krůžku chodila v krojích a když jsme jim za to děkovali, přiznala se, že jiné šaty ani nemají.

Teprve ve svých 22 letech jsem v Krůžku poznal cimbálovou muziku s primášem Frantou Kozákem, s píštělákem Otyňem Horkým (byl pak v Hradištamě a nakonec v brněnském rozhlase), s houslisty Z. Mišurcem, M. Baborákem, s cimbalistou J. Frolkou (poněkud náladovým) a dalšími. V Krůžku jsem se naučil pro mne nové písničky i celý repertoár slováckých tanců; s Janem Čumpelíkem, Bohdanem Obrovským, Jaroslavem Zvonečkem a dalšími jsem skákal Pod šable. Veselo bylo při tanečních hrách: tancovali jsme i šátečkový (jatelinku, dvě děvčata s chlapcem mezi sebou), u mašinového se při přisedání ve Veselí a jinde měnily tanečnice (jako při káčerovi). Při holúbkovi kladla děvčata šátek vybranému chlapci k nohám a chlapec musel šátek přikleknout kolenem; když děvčata chtěla chlapce jen poškádlit, se šátkem včas ucukla a chlapec

si otloukal kolena zbytečně; odměnou pro úspěšného chlapce bylo políbení v kruhu a sólový společný tanec; s tím políbením se nesmělo otálet, kterýkoliv chlapec mohl děvče políbit místo váhajícího vyvoleného. Už dávno jsem neviděl „Je trefa, není trefa“.

Repertoár písní byl poněkud odchylný, mnohé se zpívají i dnes, ale některé jsem už dlouho neslyšel; ani muzikanty už chasa nevyzývá ke hře posměšným „Muzikanti všiví, za uchem prašiví, proč vy nehrajete, když vás chasa živí“ a pochodem „Bánovce“ začal program Kliment Navrátil kdysi dávno.

Když se někdy setkání Krůžku nevydařilo pro malou účast chasy nebo muziky, odebrali jsme se na Pařížskou třídu; tam hrával Samko Dudík nebo později Jožka Pihík.

Jednou jsme po Krůžku táhli přes Náměstí Republiky, Revoluční třídou a přes Letenské sady nahoru na Letnou. Celou cestu, ruce na ramenech, jsme zpívali táhlice jako u nás na dědinách. Až na Letné nás zastavil příslušník SNB, že je nás slyšet už zdola, že zpíváme moc pěkně, ale že jsou dvě v noci, ať nás nemusí napomenout za rušení nočního klidu. Ale tam už jsme se stejně rozcházel, dva Mikulčáci i dva Čumpelíci bydleli v Letohradské ulici, Dr. Schindler za rohem a tak jsme se rozešli.

Běžný průběh Krůžku zpestřovaly mimořádné programy. Do Prahy přijela natočit gramofonovou desku Ňorkova hudecká kapela z Hrubé Vrbky a tož hrála jeden večer i v Krůžku. V květnu 1946 přijala do Prahy skupina 60 krojovaných děvčat a chlapců ze Šardic s vlastní dechovou hudbou. K nim se přidala krojovaná skupina členů Krůžku a v sobotu 18. 5. 1946 jsme se vydali průvodem od vinohradské sokolovny na Hradčany. V Černínském paláci pozdravili Šardičané ministra Jana Masaryka, předali mu demižónek šardického vína, zazpívali a zatancovali (však jsme při tom škaredě poškrábali naleštěné parkety). A v tanci jsme pokračovali i před Černínským palácem. Druhou zastávkou byl Hrad, kde chtěli Šardičané předat podobný dar prezidentovi a jeho paní šardickou výšivku. V jejich nepřítomnosti nás přijal vyslanec Jína, ale na nádvoří jsme alespoň zatancovali. V neděli 19. 5. 1946 dopoledne předvedli Šardičané v Divadle 5. května (dnes Státní opera) celou šardickou svatbu. Jejich připravený „ženich“ nemohl přijet, a tak zaskočil stárek Krůžku Mojek Viktorin, taky Šardičan. Však jsme se mu potom

smáli, že už nemůže být stárkem, když ho „oženili“. Vystoupení Šardičanů vyvolalo upřímné nadšení a obdiv u vedoucího tanečního souboru Alexandrovců, majora Virského. Po představení přišel za účinkujícími na jeviště a prohlásil, že Šardická svatba byla nejlepší ze všech, které kdy viděl. Večer uspořádali Šardičané veselici ve velkém sále Slovanského domu.

Když se 3.2. 1948 ženil Bohdan Obrovský, byli mu členové Krůžku za mládence a večer mu uspořádali v sále Čs. spisovatele svatební veselici.

Na pražském veletrhu 1948 jsme se sestrou v krojích representovali kyjovský okres v jeho stánku. Naproti v hodonínském stánku byl Jožka Severin, v uherskobrodském Marie Benešová. Na práci jsme nic neměli, tož jsme se navštěvovali, ochutnávali víno a slivovičku a zpívali, až se to v celém Průmyslovém paláci rozléhalo. Zrovna v tu dobu se konal pohřeb Jana Masaryka. Tak jsme s dalšími krojovanými ve smutečním průvodu zastupovali Slovácko.

V Krůžku poznala sestra Věra i svého nastávajícího Svatobořáka O. Krejčího, zpěváka, tanečníka, za války i stárka brněnského Krůžku. Na svatbě jim u nás doma hrála muzika našeho Krůžku (však v pražském Krůžku po padesáti letech oslavili i zlatou svatbu, i když na ni přijeli až z Kyjova.) V tu dobu byla v Krůžku zapsána celá rodina Mikulčáků (Franta, Josefa, Jiří, Růžena, Věra). Často vzpomínáme na to, jak otec coby pomocník strýca Hanáka přinesl domů adresář členů Krůžku a celá rodina musela psát adresy na obálky a plnit je pozvánkami.

To už se Krůžek scházel v Čs. Spisovateli, ale podle potřeby se některé nácvičky konaly v sále spolku „Morava“ na Revoluční třídě. I v něm byli z předválečné doby členové ze Slovácka, např. strýc Somr.

Na podzim roku 1948 mne zaměstnání zavedlo na 8 let na Moravu. V roce 1948/49 jsem učil v Jeseníku a Krůžek mně moc chyběl. Naštěstí byli mezi žáky gymnázia přesídlenci ze Slovácka: Ňorci z Hornácka, Pelěškovi z Hluku, další z Ostrožské Nové Vsi, ze Zlína a odjinud. Jako pedagogický vedoucí studentského internátu jsem s nimi v tanečních nacvičil i pásmo slováckých tanců a písniček, kroje si obstarali u příbuzných (pokud neměli vlastní), na housle někteří hrát uměli, na basu a klarinet se naučili, jen cimbál jsme neměli. Noty pro všechny muzikanty

mně rozepsali kamarádi z Krúžku (dnes jsou noty v jeho archivu), šablu jsem si obkreslil v Praze a vyřízl nám je truhlář a už jsme mohli vystupovat v Jeseníku, v okolí, v přilehlém Polsku, v kraji a nakonec i v Ústředním kole soutěže tvořivosti mládeže v Ostravě; tam jsme ovšem v soutěži s Vycpálkovci a dalšími vyspělými soubory šanci neměli.

Po dalších sedmi letech působení na Moravě (mimo Slovácko) jsem se vrátil do Prahy a do Krúžku. To už se vyměnila chasa i muzika. Někteří se vrátili na Moravu, do Bruselu šel sloužit I. Kult, do Bukurešti primáš F. Kozák. Krúžek drželi strýc Hanák a Kanadčan Dan Sparling, kterému se slovácký folklor tak zalíbil, že si i za manželku vzal rodačku z Kyjova; neúnavně honil trosky chasy k nácviку tanců a písní. Krúžek se scházel v restauraci na Slovanském ostrově a pak později již jen ve vinárně. Jen Fašanky a Hody pořádal v malém přízemním sále Slovanského domu. Když byl však při přestavbě Národního divadla zabrán pro potřeby orchestru Národního divadla, nastala Krúžku doba bloudění po různých klubovnách. Muziku drželi primáši Jura Hudeček a po něm Kliment Navrátil.

Velmi úspěšnou akcí Krúžku býval Moravský ples. Nezapomenutelný byl ten poslední v Obecním domě; pro Moravský ples byl zadán celý Obecní dům, od sklepních vináren přes všechny restaurace a salonky v přízemí až po Smetanovu síň a všechny sály v jejím okolí. Snad ve všech prostorách vyhrávaly cimbálové muziky, krojovaných skupin z celé Moravy z mnoha zájezdů bylo nepočítaně. Kvůli rekonstrukci Obecního domu nastala i Moravskému plesu doba vandrování. Býval v Průmyslovém paláci na výstavišti v Holešovicích, v Kongresovém paláci, v Národním domě na Vinohradech a po roční přestávce v Národním domě na Smíchově. Tam nebyli poprvé na milovníky vína z Moravského Slovácka vůbec připraveni; víno nám nalávali do plastových püllitrů na pivo. V dalších letech už byli lépe připraveni, Moravský ples byl vyvrcholením jejich plesové sezóny.

Slovácký krúžek byl jako jedna z vlastivědných skupin součástí Pražského kulturního střediska a podle jejich požadavků musel Krúžek vykazovat i jakousi politicko výchovnou práci. Tu Krúžek řešil tak, aby se vlk nažral a koza zůstala celá; stalo se zásadou, že všechny přednášky měly mít vztah ke Slovácku. Vzpomene si někdo, že jsme např. vyslechli krásnou přednášku o malíři Jurovi Mandelovi, poznali práci Zdeňka

Němečka (bystu Majstra Jožky Kubíka pro Kuželov) a jiné? V té době jsem čas od času připravil krátkou vzpomínku např. na Jana Amose Komenského, na historii Slováckých roků v Kyjově, na vojny s Francúzem v lidových písničkách; písničky byly pro mne i inspirací k povídání o množinách, o starých mírách, o penězích. Práce švagra O. Krejčího jsem využil k připomenutí starých horenských práv i činnosti svatoborského hrdelního práva.

Sametová revoluce přinesla i do života Krůžku nový život. Už neměl nad sebou pána, ale rozhodoval si sám o svých věcech. Scházel se Na Květnici, pak v Lidovém domě, ve vinárně Mánesa, v Trojické ulici, v sokolovně ve Vršovicích, ve spojených klubovnách v Národním domě na Smíchově a od r. 2001 v Kulturním středisku Gong ve Vysočanech. Začal vydávat svůj zpravodaj Na vědomost sa dáva. Zařadil jsem do Vědomostí i texty některý dřívějších přednášek.

Dobrymi dušemi Krůžku byli manželé Šálovi, starostové Říha, Vognič, Rada starších v čele s Ivo Kultem. Muziku omladil primáš Martin Sochor. Po letech určité stagnace výrazně oživila činnost Krůžku skupina mladých. Najednou má Krůžek i mladou muziku a chasa se stará o předvádění výročních zvyků na besedách Krůžku, vystupuje i na veřejnosti při vinobraních, na přehlídkách vína, na různých slavnostech, ba i ve Strážnici.

Na závěr musím priznat: Slovácký krůžek v Praze má hlavní zásluhu na tom, že se mohu považovat, ještě lépe, že jsem Moravský Slováček.

Jura Mikulčák

Z dějin na Slovácku

3. Doba husitská

Na konci 14. století patřila církvi velká část země; kněží žili velmi rozmařilým životem, církev sama měla tři papeže, kteří mezi sebou válčili, a na války získávali peníze prodáváním odpustků. Takové poměry vedly u nás k vystoupení rektora Karlovy univerzity Mistra Jana Husa ke kritice nepořádků v církvi, k obvinění Husa za kacíře, k jeho upálení 6. 7. 1415 v Kostnici, k mohutnému růstu počtu jeho stoupců v Čechách a na Moravě a k válkám husitským. V nich se český národ ubránil celé Evropě, která na popud papeže vysílala proti kacířským Čechům křížácké výpravy jako kdysi proti Turkům.

3.1 Husité na Slovácku.

Husova smrt se dotkla i Moravy. Ze 452 pánů a rytířů, kteří podepsali protest proti upálení M. Jana Husa byla celá třetina Moravanů. Z kraje Hradištského jich bylo 26 a přitom mnozí další páni z Čech, kteří podepsali protest, měli statky na Slovácku. Svou pečeť na protest připojil např. Ješek Radlička z Lovčic, ve kterých byl poslední katolický farář r. 1411.

Husitství se nejvíce šířilo v okolí Brodu, Strážnice, Veselí, Napajedel. Od roku 1416 se pod obojí způsobou přijímalo v řadě obcí (Strážnice, Velká, Vnorovy, Lipov, Střilky, Boršice a jinde). Po vzoru Tábora v Čechách založili moravští husité svůj tábor na ostrově řeky Moravy u Nedakonic; jako kněží působili tam Bedřich ze Strážnice a Tomáš z Vizovic. Dalším centrem byly Milotice. Husité odtud napadali statky katolických vrchností; nedobyli sice Kyjov, ale roku 1421 zničili klášter sv. Klimenta u Osvětiman, dobyli i klášter na Velehradě; většina jeho mnichů se skryla v Uherském Hradišti, ale opata Jana a čtyři mnichy Hradišťané v odvetu za upálení M. Jana Husa rovněž upálili. Roku 1421 husité dobyli a zapálili Uh. Brod, ovládaný Němci, převora dominikánského kláštera utopili.

Avšak pod tlakem Zikmundových vojsk z Rakouska se část husitů přesunula do Čech a připojila se k českým husitům. Zikmund si ponechal Hradiště, Brod, Veselí, Hodonín, Buchlov, Střilky, Cimburk a Bzenec; Veselí, Bzenec a Blatničku obsadil uherskými posádkami, měly být baštou

proti husitskému Ostrovu. Uhři plenili statky husitů, mučili a upalovali prostý lid. Většinu Moravy svěřil Zikmund rakouskému vévodovi Albrechtovi. Jemu i olomouckému biskupovi Janovi, zvanému Železný, dlouho odolával Ostrov u Nedakonic, než byli z něho husité vytlačeni k Bystřici pod Hostýnem. Na pomoc moravským husitům táhl Jan Žižka z Trocnova, ale na cestě u Přibyslavi zemřel.

Za Prokopa Holého přešli husité roku 1428 do protiofenzivy. Z německých měst na jih a západ od Brna vyhnali německé obyvatelstvo, v našem kraji se zmocnili Břeclavi. Tamější husitská posádka pak velice škodila statkům sousedních nepřátelských Liechtensteinů. Roku 1428 se husitům vzdal Uherský Brod, husité vpadli na Slovensko, dobyli Skalici, obléhali Senici a pronikli až k Trnavě. V tomto prostoru bojovali pak husité proti Uhrům i v dalších letech.

Roku 1431 vpadl na Moravu znovu Albrecht Rakouský a až k Přerovu poplenil a spálil 500 vesnic a měst; v Kyjově zajal 50 mužů a dal je upálit.

Kněz Bedřich ze Strážnice, který zakládal tábor na ostrově u Nedakonic, se stal roku 1430 tábořským hejtmanem, roku 1433 s 9000 Táborů pronikl do Spiše a obsadil Kežmarok, poplenil okolí Kremnice. Vedl diplomatická jednání husitů s Krakovem a s císařem Zikmundem. Po bitvě u Lipan 1434 se Bedřich ze Strážnice stal hlavou Táborů a r. 1438 nabídl českou korunu polskému králevici Kazimírovi.

Dalším významným husitou z našeho kraje byl Václav z Kravař, syn Petra Strážnického z Kravař. Bojoval proti Zikmundovi, spojil se se Žižkou, bojoval i ve slavných bitvách u Ústí nad Labem (1426) a u Tachova (1427). Roku 1429 vyjednával v dalších Tábořích se Zikmundem v Bratislavě a měl se zúčastnit i basilejského koncilu.

Hašek z Valdštejna držel jako léno Ostrov nad Moravou. Příkladně pevně k husitství, takže byl nazýván „pevnou skálou pravdy“. Spojil se v Čáslavi se Žižkou, roku 1422 byl zvolen nejvyšším hejtmanem měst pražských roku 1423 nejvyšším mincmistrem na Horách Kutných. Nakonec však přešel k Zikmundovi a s Albrechtem Rakouským stál proti Kazimírovi Polskému.

V roce 1436 se husité s katolíky v Basileji dohodli na tzv. Basilejských kompaktátech. Podle nich přijímali husité i nadále pod obojí

způsobou (chléb i víno), mohli svobodně kázat, kněží nebyli světskými pány. Roku 1442 Pius II. kompaktáta zrušil, ale v českých zemích byla jejich planost i nadále uznávána. (Král Zikmund, Jiří z Poděbrad, Jagellonci i první Habsburci na trůně je museli přijímat ve svých korunovačních přísahách; zavazovali se však, že nebudou v zemi trpět kacíře, za něž v Čechách považovali především České bratry)

Husitské války vedly k dalekosáhlým změnám sociálním. Šlechta se zmocnila církevních i královských statků, upevnila svou moc. Vrchnosti, které před válkami žily z peněžitých dávek poddaných, zabíraly pozemky zpustlých osad a nutily sedláky k větším robotám. Vesničané byli zklamáni, byli utiskováni více než před husitskými válkami. Někteří hrabiví páni dokonce přepadávali i kupecké karavany, mnozí byli prohlášeni za zemské škůdce. Vynikala v tom rodina Papáků z Mošnova. Výbojem získali Papáci statek hodonínský, týnecký, nakonec i Buchlov. (Za Jiřího z Poděbrad museli své statky prodat a měli se vystěhovat, avšak ukrývali se na různých místech a loupili dál; nakonec však pomáhali Jiřímu z Poděbrad proti Uhrům.) Města byla počestěna, protože němečtí patriciové byli vypuzeni, avšak obchod a řemesla ve městech poklesly, neboť cizinci se nechtěli stýkat s kacířskými husity.

Zbýlé husitské vojenské oddíly, dobře organizované, s válečnými zkušenostmi, měly velmi dobrou válečnickou pověst. Tvořily vojenská bratrstva, která za žold pomáhala např. Polákům proti Řádu německých rytířů, ale i těmto proti Polákům. Bratrstvu Jana Jiskry z Brandýsa, které ovládlo velkou část Slovenska, věnoval svůj třídílný román Alois Jirásek. Vaněk z Rachmanova měl v Rakousku na Moravském poli vlastní českou vojenskou republiku; 10 let škodil vídeňským a bratislavským kupcům, než se Habsburkům podařilo jeho moc zlomit.

3.2 Za Jiřího z Poděbrad a Jagellonců.

Roku 1458 zvolili si Čechové za svého krále husitu Jiřího z Poděbrad. Jiří z Poděbrad na žádost moravských stavů vydal roku 1464 majestát, že Morava má s Čechami tvořit nedílný celek pod vládou krále a nemá být udělována v léno.

Velehradští mniši, uprchlí do Hradiště, se proti Jiřímu z Poděbrad postavili, ale katoličtí měšťané mu kupodivu zůstali věrní. Zato uvalil papež nad nimi interdikt (zákaz podávání svátostí, sloužení mší,

pochovávání mrtvých). Když na to katolický farář nedbal, byl dán papežem do církevní klatby.

Dceru Jiřího z Poděbrad měl za manželku uherský Matyáš Korvín. Když byl Matyáš zvolen uherským králem, konaly se úmluvy mezi ním a králem Jiřím ve Strážnici a Matyáš tam byl slavnostně předán uherskému poselstvu.

Matyáš se však postavil proti Jiřímu, když papež Pavel II. prohlásil roku 1465 Jiříka za kacíře. Německá města na Moravě, Liechtenštejnové, klášter velehradský vypověděli Jiřímu poslušnost a spojili se s Matyášem. Matyáš vojensky napadl Slovácko, roku 1468 obsadil Strážnici, Veselí, Buchlov, jen Hradiště se ubránilo. U Vilémova v Čechách si Jiří vynutil s Matyášem příměří, syn Jiřího Viktorin přišel na pomoc Hradišti, byl však nakonec sám zajat. Válka trvala řadu let se střídavými úspěchy. Uhři měli ve svém vojsku jízdu Srbů, kteří prosluli ukrutenstvím a místo žoldu dostávali dukát za každou předloženou uříznutou hlavu nepřátel. Jednou přinesli Matyášovi 585 českých hlav; Matyáš je dal střílet do českého ležení. Za bojů však Jiří z Poděbrad zemřel.

Za vlády jeho nástupce Vladislava Jagellonského pokračoval Matyáš v bojích, dokud mu nebyla do smrti svěřena do správy Morava, Slezsko a Lužice dokonce s titulem krále českého. O zpustošení Slovácka těmito boji svědčí to, že během nich zaniklo 61 vsí.

Po Matyášově smrti zvolili si Uhři za krále Vladislava Jagellonského a Morava se znovu stala zemí koruny české. Slabý král Vladislav rozdal statky na Slovácku svým přátelům, takže panství veselské, brumovské, hodonínské, bzenecké, břeclovské i hrad Buchlov přestala být majetkem královským. Pár měsíců žil král Vladislav v Brodě, kam se uchýlil z Budína a pak z Bratislavy, ohrožených morem.

Jiří Mikulčák

Moravané v Praze u hrobu **Františka Palackého**

V neděli dne 28.5.2006 se konal v Neratovicích-Lobkovicích vzpomínkový akt za Františka Palackého. Bylo to již po stotřicáté, co se u místa posledního odpočinku protektora prvních spolků Moravanů v Praze sešli ti, kdo chtěli uctít jeho památku.

Z iniciativy Rady starších Slováckého krúžku v Praze byla letos položena u hrobu kytice se stuhou darovanou zástupci Slováckého krúžku, Valašského krúžku a Hanáků v Praze. Lidová muzika Dolina s primášem Maxou u hrobu zahrála moravské písně, Zdeňkem Mišurcem vybrané ty pocházející z Palackého lašského rodiště Hodslavic, mezi nimi „Ten hodslavská kosteuíček“ a „Bíué husy bíué“.

Zápisem do 130 let vedené pamětní knihy tak Moravané v Praze navazují na dlouholetou tradici v účasti na setkáních u hrobu historika Františka Palackého, jež se uskutečňuje vždy poslední neděli v květnu (v současnosti organizována Gymnasiem Františka Palackého v Neratovicích) za účasti potomků rodiny Palackých a Riegrovy. Vzpomínka je přístupná širší veřejnosti.

Jaroslava Čajová, Jaroslav Vinkler

Jubilejní 50. Moravský ples

Letošní ples se lišil od ostatních tím, že byl jubilejní padesátý v pořadí navíc umocněný 110. výročí vzniku krúžku. Ples byl pojat za jednu ze dvou nejprestižnějších akcí roku 2006. Z tohoto důvodu byl i velkoryseji organizován a zajištěn. Ples byl připraven osvědčeným „plesovým výběrem“, který plesy připravuje v tomto složení více než 10 let: hlavní organizátoři M. Říha a H. Šalová, za Valašský krúžek L. Kleinhampl a za Hanáky – spolek rodáků a přátel Hané M. Konečný. Nově se zapojil autor těchto řádek. S blížícím se termínem plesu byl do přípravy čím dál více zapojován i výbor SK a další nezbytní pomocníci. Do organizace, pořadatelské služby a programu plesu bylo zapojeno na 50 členů SK.

Záslouhou D. Macháčka byl vydán reprezentativní program plesu. S velkým zájmem se setkala výstavka historických pozvánek a fotografií z minulých plesů. Vysoce pozitivně byl hodnocen program ve Společenském sále.

Na plesu se představilo 14 folklorních souborů, vystoupilo zde 10 muzik (z toho 9 cimbálových) a cca 500 krojovaných účastníků. Nálada byla jako obvykle výborná, soubory reprezentativní, scénář večera beze zbytku naplněn a naši hosté spokojeni. Národní dům na Smíchově byl plný až po střechu.

Program:

- Slavnostní zahájení v 19,30 hod. (souběžně i zahájení programu ve Společenském sále)
- Uvítání ředitelem plesu M. Říhou a představiteli pořádajících folklorních spolků
- Recitace básní: herec Petr Štěpánek básně Jaroslava Seiferta „Pozdrav Moravské zemi“ a herec Josef Somr básně Jana Skácela „Přípitek“
- Předtančení krojovaných souborů (Danaj Strážnice, Folklorní studio Buchlovice, Pálava Míkulov, Mánes Prostějov, Javorník N. Jičín, SIK Tvrdonice, SK v Praze, Krušpánek Praha, - Spolek rodáků a přátel Hané z Prahy)
- Hymnus „Moravo – Moravo“
- Společný verbuňk
- Taneční zábava ve všech sálech (Velký sál Podlužanka)
- Moravská beseda (tančili: SIK Tvrdonice a Prušánky, Krušpánek Praha, Spolek rodáků a přátel Hané z Prahy, chasa z Velkých Pavlovic)
- Zpívání před půlnocí na Velkém sále (SIK Tvrdonice)
- Konec plesu 03,00 hod.

Ohlasy:

Za Hanáky se vyjádřila 97 letá paní prof. Jana Berdychová, známá tělovýchovná pedagožka, rodačka z Kojetína:

„Moravský ples soustřeďuje všechny krásy světa – barvy, tvary, hudbu, písně, tance. Již 50x mně bylo dopřáno pokochat se tou nevídanou krásou, prožít celým srdcem mnoho nezapomenutelných dojmů jako rodačka žirné Hané. Všech padesáti plesů jsem se zúčastnila jako vedoucí kroužku „Pražských hanáků“, jako tanečnice celé řady tanečních vystoupení, jako autorka jejich choreografie, v posledních letech jako nadšená divačka..

Soustředění zástupců všech tanečních oblastí Moravy je nanejvýš zajímavé, z krajů bohatých úrodou, např. z Hané, z oblastí hornatých, např. z Valašska. Prostředí a příroda formují i obyvatele, vytvářejí jejich charakter, temperament i kroj, bohatství jeho výšivek.

Soubor „Pražských Hanáků“ letos zahajoval program plesu něžným menuetem, objeveným v Tovačovském zámku sběratelkou písní a tanců L. Máttlovou z Kojetína. Byl zatančen citlivě a v původním čistém stylu, zvláště zdařile se tanečnickům vedl měkký hanácký krok. Vystoupení všech přítomných souborů vynikala precízností a kultivovaností. I diváci se po libosti vytančili – staří, mladí, v krojích i v moderních plesových toaletách. Každý tančil svobodně a svým stylem, jak mu věk a zdraví dovolovaly. Byla to směsice rozjásaných bytostí, radostně se pohybujících v rytmu hudby. Všem se nám to líbilo. Vzdor svému věku (97 let) jsem setrvala s vnukem do jedné hodiny. Kéž se plesy dalších let také tak vydaří.“

Bruno Vognič

Úspěšná Výstava moravských a českých vín

11.ročník Výstavy moravských a českých vín navštívilo 12.dubna 2006 v KZ Domovina v pražských Holešovicích téměř 450 návštěvníků. Ochutnávali 600 vzorků vín, která na výstavu poskytlo 185 pěstitelů, vinařů a vinařských firem ze všech vinařských podoblastí z Čech a Moravy.

Odrůdy Rulandské bílé, Rulandské šedé a Rulandské modré byly hodnoceny. Šampionem těchto odrůd se stalo víno Rulanda modrá - roč. 2003 pozdní sběr ze Šlechtitelské stanice vinařské z Velkých Pavlovic. Vítězem Rulandy bílé se stalo Rulandské bílé 1999 PS z Vinařství Štěpána Maňáka ze Žádovic, Rulanda šedá - Vinařství Radomil Baloun Velké Pavlovice ročník 2005, PS.

Ceny Slováckého krůžku - RB Vinné sklepy Lechovice, Hylč Josef - Vracov, RŠ Bohemia Canopus- Starovice, RM - František Foretník Šardice a Templářské sklepy Čejkovice.

Výstavu doprovázela Cimbálová muzika Slováckého krůžku s primášem Martinem Sochořem, za což jim patří velké uznání.

Samotnému hodnocení a koštu předcházela obětavá práce členů výstavního výboru i dalších krůžkařů. Manželé Ulčarovi, Martin Sochor, Toník Slovák, Vlád'a Ulčar, Jaromír Bezucha, Tonda Houska, Dušan Macháček nejen že najezdili stovky kilometrů po vinařských regionech, kontaktovali malé i větší vinaře a firmy, připravili vzorky pro hodnocení i pro výstavu, organizovali hodnocení rulandských odrůd. Velká práce byla s přípravou katalogu, kdy nám jako každoročně pomohl ing. Jaroslav Linhart a akademický malíř Karel Chovanec a jeho studio Eskira.

V samotném finále s přípravou sálu, naléváním i úklidem pomáhalo mnoho dalších krůžkařů, za což jim patří velký dík. Zvláštní uznání pak patří děvčatům u pokladny J.Jordánové, L.Prudilové, J.Nedohlíkové, B.Růžičkové, M. Zlámalové a E. Záčkové i pořadatelům Viktoru Zlámalovi a Pavlu Fialovi.

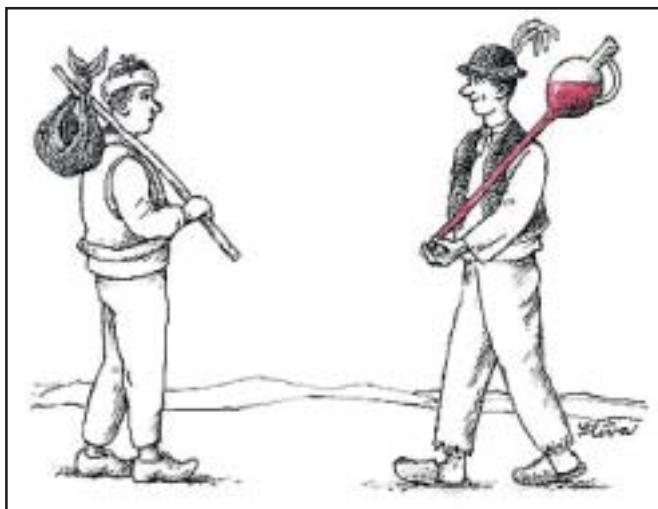
Letos jsme po delší době zorganizovali hodnocení vzorků - 3 rulandských odrůd, což se setkalo u vinařů s velkým zájmem o čemž svědčí počet 128 přihlášených vzorků. Zde nám velmi pomohl Tomáš Sláma, který zajistil na poslední chvíli několik odborníků do komisí neboť kvůli povodním se na poslední chvíli omluvili čtyři moravští komisaři.

Málokdo si uvědomuje, že výstava nekončí poslední písničkou a ochutnáním vzorku v sále, ale že se musí ještě vyrobit a rozeslat téměř 200 diplomů a katalogů zúčastněným vinařům a firmám, což je někdy dobrodružné, neboť ne všichni uvedou přesné a srozumitelné adresy. Zde odvedla obrovský kus práce Jana Ulčarová. Finančně výstava dopadla rovněž dobře.

Poděkování patří všem vinařům, kteří svá vína na výstavě prezentovali, hodnotitelským komisím, které pod vedením Mgr. Bořislava Drábka z Brna hodnotili 128 vzorků.

Na závěr dovolte malou, ale důležitou poznámku. Napříště je vhodné, aby Výbor krůžku zvážil pořádání těchto Výstav - koštů každoročně v tak velkém měřítku, za velkého časového vypětí výstavních vejborů, vynaložení velkých prostředků za dopravu a telefony. A zda neorganizovat například menší prezentace či košty vín vždy z jedné oblasti např. v rámci besed či jiných našich akcí, případně zájezdy na některé známé výstavy na Moravě...

Dušan Macháček

Regen, aneb pohled amatéra nadšence

Dovolte mi prosím pár slov na úvod. Je tomu už skoro 3 roky, co mne Petr Kaňovský řekl: "Honzo, přijď na zkúšku! Jsou tam pěkné baby." Tyto dvě věty asi nikdy nezapomenu, jelikož mi změnilý život. A musím také uznat, že Peťa měl pravdu. Byly a stále jsou tam pěkná děvčata, i když se často během zkúšky potýkáme s jejich nedostatkem. Ale to jen na okraj. Každopádně jsem Petrovi hrozně vděčný, že mne dostal do tak báječné skupiny lidí. A to nemyslím jen mladou chasu. Užívám si většinu času, co jsem s vámi, s lidmi Slováckého krúžku v Praze. Vždyť kombinaci ženy, zpěv a víno jsem vždy měl rád. Vlád'a Ulčar by na to řekl, že zpívám falešně a při tanci se na baby usmívám jako „úchyl“, ale zato v pití by řekl že jsem třída. Jen na svojí obhajobu musím říci, že tancovat s tak krásnými děvčátky a neusmívat se, i když možná hloupě, by byl hřích. Nebo jste opačného názoru, pánové? No a ten zpěv, snad přijde později. Rozhodně v to doufám, protože když slyším např. Jožinka či Toníka zpívat, tak mne až mrazí v zádech a jako motivace je to velmi dobrý prostředek. Chudáci sousedé, už takhle trpí mým takřka každodenním tréninkem.

To jsem ale trochu odbočil od mého původního záměru, a to psát o letošní účasti našeho krúžku na festivalu v Regenu, Německo. Prosím, berte následující řádky, jako můj osobní pohled na věc. Nejdříve bych se pozastavil nad účastí. Na festival přijelo i několik zahraničních souborů, krúžků a my mezi nimi. Z Čech, co si pamatuji, tam byly dva soubory a uměly to tam pěkně rozparádit. I náš „anděl“ Ondra Sameš si na ně pěkně skočil (ne doslovně). Moravu jsme reprezentovali jen my a pak tam byl ještě soubor ze Srbska. Zbytek byl z Německa. Mne osobně německý folklór nezaujal,

jelikož se jedná jen o polku s různými kreacemi. Co se ale musí uznat, Němci se královsky bavili a o tom to vlastně všechno je, nebo ne? Zábava byla vskutku dobrá a hrozně nás to všechny, alespoň doufám že všechny, naplňovalo. Myslím si, že takovéto akce krúžek stmelují. V Regenu nás bylo poměrně dost, mladá chasa + Jožka, Karel, Toník, Mirka a samozřejmě nesmím opomenout muzikanty. Sice z původní Martinovi muziky tam byl jen Martin a na poslední den, kdy jsme měli oficiální vystoupení, přijel Luděk s cimbálem, ale i tak to vyšlo relativně dobře. Přes počáteční rozpaky se muzikanti dali dohromady a hráli jak o život. Dokonce i

Sochorovic Martínek primoval! Terka (z Rosenky) se rovněž snažila co jí síly stačily a Vašek s basou válel s takovým nadšením, že už při pohledu na něj se musel člověk usmívat a užívat si muziky.

Naše oficiální vystoupení se celkem vydařilo, alespoň co já mohu soudit. Občas jsme se potýkali s deštěm, ale naštěstí v ten okamžik nepršelo. Jen byla trochu zima, takže jsme to řešili sklenkou dobrého vínka a tancem. Divákům, kterých tam bylo relativně dost, jsme ukázali naše standardní pásma, a to vojanské sedlácké, danaje, strání, korytnou, boršice, nějaký ten verbuňk, čardáš atd. Do toho jsme hojně zpívali a dokonce i Terka si hodila sólo. Nebylo to špatné vystoupení, i když si občas říkám, jestli by to nechtělo nějaký ten nový prvek. To je prý však

náročný běh na dlouhou vzdálenost, takže pojem standardní se sem celkem hodil. Tomu já ovšem nerozumím, proto do toho nemohu moc mluvit! Takže, jako bych nic neřekl.

Pokud byste se mne však zeptali, co se mi líbilo nejvíce, tak bych vám odpověděl, že ten zbytek pobytu. Byli jsme tam skvělá parta lidiček a po večerech jsme v naší chatce vyseďávali u sklenky dobrého vínečka, toho tam bylo poměrně dost, a zpívali. Někteří v pokročilém čase i tanečně řádili. Prostě paráda, co vám mám povídat. Zpěváci se snažili ve zpěvu držet krok z Toníkem, což jistě víte, že je snaha marná, ale právě pro tu snahu to bylo krásné. Přes den jsme trávili čas na regenském náměstí či v jeho okolí. Program byl bohatý a jídla a pití dostatek. Měli tam i vynikající smažené ryby, ke kterým přikládali na utření papírové kapesníčky s příchutí citrónu. Ty vypadaly tak lákavě, že i jistá zasloužilá členka mladé chasy, neznaje účelu kapesníčků, je použila na dochucení ryby. Samozřejmě rybu pak musela vyhodit, ale na její obhajobu musím říci, že tak nacucané kapesníčky citrónovo-mýdlovou vodou jsem ještě neviděl. Kromě jídla a pití jsme se hojně věnovali i tanci. Vždy jsme si vyhlídli nějaké to pěkné místočko a tam to rozbalili. Mne osobně naplňoval zájem místních lidí o naše vystupování. Diváci nás povzbuzovali svými úsměvy a potleskem nás bičovali takřka k nadlidským výkonům. Dokonce i Ondra s ne zcela zahojenou jizvou po slepáku řádl jak drak. Myslím, že všichni jsme vložili do tance a zpěvu to nejlepší z nás, v čemž nás rozhodně podporovala muzika svým hraním. Byl jsem hrozně rád za tu možnost si zatancovat a zazpívat a mohu prohlásit, že kladná zpětná vazba od diváků pro mne osobně byla víc než nějaké peníze. V současném světě hrají peníze podstatnou roli, ale myslím si, že do folklóru to moc nepatří. Lidé by to měli dělat převážně pro svou radost a podle mne to v té radosti, kterou jsme si tam hojně užívali, to všechno vězí.

Festival v Regenu byl vynikající příležitostí se prezentovat jako krůžek a myslím si, že takovýchto akcí by mělo být více. Sice to znamená více nácviku a zkoušení pro mnoho z nás, ale toto úsilí přece stojí za divácké uznání, potlesk a radost z tance, alespoň u mne to tak funguje a myslím si, že to funguje i u většiny z nás. To je právě to, proč jsem mezi vámi, lidmi Slováckého krůžku v Praze, hrozně rád.

Jan Roháč

Zamyšlení po pořadu Rosénky

Dne 2.12.02006 v Městské knihovně předvedl soubor Rosénka pořad Čas radosti, veselosti. Z 28 výstupů bylo asi 16 z folkloru, který se předvádí pouze v čase okolo Vánoc – Mikuláš, Lucky, koledy, vinšování a Tři králové. Některé měly správnou vánoční náladu a ostatní byly komediální. Objevil se i vousatý anděl na kolečkové brusli, jenž měl u diváků úspěch už před rokem. Asi pět výstupů bylo takových, jako očekáváme od dětských souborů: hry, scénky a jednoduché tance. Asi deset výstupů bylo z folkloru dospělých Dolňáků a Kopaničářů. Moderátor na koncertě nebyl. Názvy výstupů jsme se dozvěděli z hezkého černobílého programu napsaného psacím písmem, jakoby ho Mikoláš Axmann psal ručně. Souhlasím s ním, že se takový program k folklornímu pořadu hodí. Nesouhlasím však s tím, že pouze ze dvou názvů jsme se dozvěděli, odkud jsou tance nebo písně. Folklorní pořad nejsou jen tance nebo písně. Folklorní pořad není jen zábava (jako např. pořad Rosénky před Vánoce 2004), ale je to také předání uměleckých děl dalším generacím. Jejich autoři zapsaní nejsou, místa jejich vzniku však často ano. Při jejich předvádění se mají diváci také poučit. Rosénka předvádí pouze folklor slovácký, ale v tomto pořadu byly i nesprávně zazpívány koledy valašské. Jistě by část diváků zajímalo, zda se koledy na Slovácku

zpívají jinak (u lidových písní běžné přejímání) nebo si je někdo špatně zapamatoval třeba od Valašského krůžku v Praze. Provedení pořadu však bylo výborné, což se od Rosénky očekává.

O napsání této recenze mě požádala Helena Šalová. Hned mě napadlo, že užitečnější bude zamyšlení nad naším vztahem k Rosénce. Přestože jsme v Praze jediné dvě organizace zastupující slovácký folklor, vůbec nespolupracujeme. To našemu krůžku škodí, protože potřebujeme absolventy Rosénky, abychom nevymřeli. Přestárlí členové Rosénky k nám nepřecházejí, ačkoliv naše chasa kromě zájezdů funguje jako kterýkoliv jiný soubor. Nadějnou výjimkou byl nejlepší verbíř Rosénky Václav Píluša. Několikrát byl s námi v Gongu a dokonce dodnes vydává tento náš časopis. Nyní už nechodí ani na zkoušky Rosénky, ani do Gongu, ale je ve slovenském souboru Šarvanci. Marně jsem ho přemlouval, aby toto zamyšlení napsal. Proto zde oznamuji jeho názor: členové Rosénky nežili na Slovácku jako on a slovácký folklor je málo zajímavý. Učí se pouze repertoár Rosénky, jenž jim stačí. Když opustí Rosénku, opustí i slovácký folklor. On za slováckým folklorem jezdí domů na Slovácko. V souboru má tancování až dost, takže do Gongu chodit nepotřebuje. Za sebe dodávám: Byl jsem v souboru se slovenským repertoárem a potom v našem krůžku, kde jsem asi v roce 1971 zorganizoval a ze začátku vedl první chasu, takže jsem si vyzkoušel krásnou dřinu v souboru, v naší chasě a pozici starce, od něhož už krůžek nic nechce. Systematická činnost v souboru je z těchto tří nejlepší, i když naše chasa se od souboru liší v podstatě pouze tím, že asi nikdy nepojede vystupovat do Číny. Proto chápu mládež přecházející z Rosénky do jiných souborů, kde se musí učit folklor z jiných regionů. Nechápu však lidi, které folklor omrzl úplně. Blaženo, co si o nich myslíš? Členové Rosénky umějí mnoho písní a tanců, které neumí v krůžku nikdo a umějí mnoho z repertoáru krůžku. Každý, kdo přejde z Rosénky do krůžku, obohatí krůžek i sebe. Nevím, jak bychom o tom mohli členy Rosénky přesvědčit, ale asi to možné je. Některé z nich totiž potkávám na koncertech, festivalech a akcích krůžku i mimo Gong. Také na svých akcích mimo naučené výstupy mnoho improvizují a předvádějí i to, co znají špatně. Aspoň malý zájem o učení navíc asi mají.

Ing. Pavel Fiala

Krůžek na Sletu

Ve dnech 1. - 7. 7. 2006 se v Praze konal XIV. všesokolský slet. Proč se zde o tom zmiňujeme? Díky iniciativě Jana Čumpelíka, který byl autorem námětu a spoluautorem scénáře, se totiž v II. programu sletu objevilo i jedno velmi netradiční číslo. Jednalo se o vystoupení krojovaných tanečníků, kteří předvedli některé z tanců charakteristických pro jednotlivé části naší země.

Zástupci Čech, Moravy a Slezska předvedli vystoupení, které bylo velmi kladně přijato všemi diváky. Slovácký krůžek se na tomto vystoupení podílel tím, že přímo na ploše stadionu Evžena Rošického se mezi 384 páry objevily i 3 páry z pražského krůžku. Mezi tanečníky byli též i členové SK Brno, se kterými byla velmi rychle navázána "družba", která trvala po oba dny.

Vlastní účast byla docela náročná. Sraz před první secvičnou byl po šesté hodině ranní na Strahově. V tu dobu bylo ještě počasí příjemné, takže první hromadný prostorový nácvik probíhal ještě v relativně příznivé teplotě. Projížděčka programu, která se konala před polednem, byla z tohoto hlediska již náročnější. Na obloze se neobjevil ani jeden mráček a teplota nezadržitelně stoupala vzhůru.

Vyvrcholením však byla středeční generálka, která se konala ve stejnou hodinu, jako hlavní vystoupení, tedy od 14 do 16 hod. Na vystoupení při generálce se totiž účastníci museli převléct do krojů, což právě díky zmiňovaným teplotám kladlo velké nároky na všechny. Kromě těchto uvedených teplot byla jinak celá akce velmi zajímavá a výborná. Bylo možné alespoň částečně vidět organizační zázemí takové velké akce a bylo poučné sledovat, co vše je třeba naplánovat, aby to “klaplo”.

Vystoupení ostatních účastníků sletu (celkem se jednalo o cca 17 000 lidí) byla velmi výborná, většina z nich dokonce strhující. Bylo též zajímavé pozorovat nasazení cvičenců všech věkových kategorií (nejstarší cvičence bylo 92 let). Zejména energii některých z dříve narozených by mohla závidět i osoba mnohem mladší.

Závěrem by se slušelo zmínit i těch, kteří se zúčastnili prvního hromadného nácviku v Ostravě na podzim roku 2005, kde SK reprezentovalo pět párů, tak i o těch, kteří se zúčastnili župního sletu v Brně cca tři týdny před strahovským a kde SK reprezentovaly dva páry.

Petr Smetana

Z katalogu Znovínu Znojmo

„In vino jiří slíva“

O víně a umění si s Jiřím Slívou povídal Zdeněk Hrabica

Karikaturistu, ilustrátora a grafika Jiřího Slívu znám osobně více než tři desetiletí. Obdivuji se jeho nápadité tvorbě a stal jsem se jejím sběratelem. V posledních letech si mne Jiří Slíva získal svou orientací k Bakchusovu moku a ke gastronomii. Má za sebou úctyhodnou výtvarnou tvorbu, ilustroval od roku 1972 více než 100 knih, publikoval 10 knih kresleného humoru doma i v zahraničí. Kreslil pro světové deníky a časopisy. Vystavoval po celém světě, naposledy o Velikonocích 2006 v Bruselu.

K nejčerstvějším knihám patří kuchařka Heleny Baker „Kohout na víně“, kterou Jiří Slíva ilustroval (Geronimo Collection 2005), k téměř historickým náleží kalendář „Vařící muži 1990“. Poslední knihu, věnovanou vínu, nazval její autor: „in vino jiří slíva“ (květen 2006) a vydal ji Slovart. Je plná vína, pohárů, lahví a sommelierů. I tato kniha patří nejenom do knihovny, ale i do vinotéky. Jiří Slíva ji ilustroval půvabnými kresbami a litografiemi, z nichž četné zdobí i Galerii Znovín ve znojenském Louckém klášteře. Slívovy litografie patří v této expozici svým brilantním humorem a svou přirozenou inteligencí k nejokoukanějším a nejobdivovanějším. Tohle všechno mne přimělo ke krátkému rozjímání a k několika otázkám:

Řekněte mi, kdy vám víno jako lahodný nápoj poprvé učarovalo? „Bylo to samozřejmě v dospívání, když jsme se v minulém režimu s kamarády z rodné Plzně scházeli u jednoho stolu. Otevřela se láhev, většinou šlo o litrovky „müllera“. Vím, že se tehdy ale pili i různé sklepmistrové, komtesy, hornické kahany... Vůbec nechápu, jak jsme to mohli ve zdraví přežít. A ve vinárně, v plzeňském „malém“ či „velkém“ Jadranu vypadala nabídka podobně. Bílá nebo červená dvojka. Předpokládám, že kdybych se narodil v Bordeaux nebo ve Znojmě, bylo by to jiné. Aspoň, že to pivo bylo v Plzni dobré. Můj otec měl velkou sbírku vinných etiket první Československé republiky a ty se mi moc líbily.

„Při setkání s umělcem jsem se nemohl vyhnout otázce, kam chodí pro inspiraci, když myslí na víno: „Nikdy mne nelákala „angažovaná tvorba“, mými tématy byla hudba, literatura, cirkus. Pak jsem začal dělat dlouhou sérii grafik s kavárenskou tematikou, které nakonec vyšly knižně v USA, Německu a příští rok vyjdou i u nás. Také jsem začal shromažďovat vinné náměty a ty spatřily světlo světa v mé

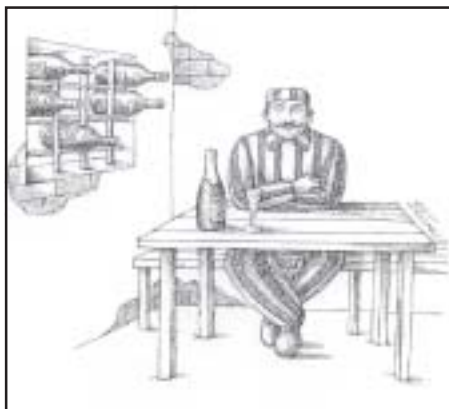
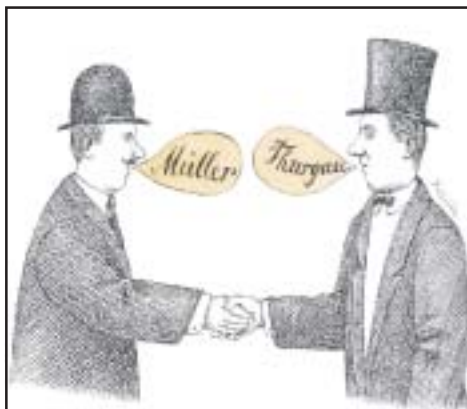

poslední knize. Inspirují mne reklamy na vína, viněty, tvary sudů, názvy odrůd.

“ Vím dobře, že Jiří Slíva je tvůrcem sličných etiket na víno, novoročenek , litografií, většinou inspirovaných francouzskými odrůdami. Zajímalo mne, kde se v Jiřím Slívovi skrývá jiskřička krásného vína? „Na svých grafikách používám mezinárodně zavedené a srozumitelné výrazy, jako Vin de table, Beaujolais, Santé. Nevím, zda by někdo rozuměl výrazům jako burčák (přestože nejde o víno) nebo svařák?

„Nemohl jsem pomínout vztah Jiřího Slívy ke Znovínu, k vínům ze Znojenské vinařské podoblasti a dostal jsem stručnou odpověď: „Znovínská vína mi zachutnala okamžitě, kdy jsem je poprvé poznal. Stejně jako ve vztahu k tomuto vínu jsem rád i za milé přátelství s ředitelem Znovínu ing. Pavlem Vajčnerem. Nejráději ze znovínských vín mám Veltlínské zelené a vždycky se moc těším na Vánoce, kdy děláme výměnu několika lahví i za mou grafiku. Přesto všechno se ani nyní nepovažuji za žádného velkého znalce, chuť mi však slouží. A kdy mi víno chutná nejvíce? Nikdy mi nestačí jenom dobré víno. Bez dobré společnosti, přátelské a vtipné, mi chutná jen polovic. Ale přiznám se, že víno již patří k mé každodennosti, přesněji řečeno s jednodenní přestávkou.

“ Často se vracím ke kuchařkám ilustrovaným Jiřím Slívou a tak jsem se nemohl vyhnout Slívova tipu na dobré jídlo s kořením vína? „Nedávno moje manželka dostala od jedné Francouzky recept na zelnou polévku z bílého vína, snědl jsem k večeři hned tři porce.“

Dvě taneční zastavení

Letošní jaro a začátek léta bylo přímo nabitě akcemi. Ráda bych jen krátce připomenula dvě vystoupení, kterých se chasa účastnila. To první se konalo v malé vesničce u Berounky s úsměvným názvem Černošice – Mokropsy, kde probíhaly místní každoroční „Máje“. To druhé se konalo na prknech, která pro každého folkloristu znamenají svět – ve Strážnici.

Nejprve malé zastavení u té první, květnové akce. „Máje“ na konci května probíhají téměř v každé vesničce v okolí Berounky. Na mnohých již krůžek vystupoval v minulých letech – vzpomeňme např. na Zadní Třebaň či Lety.

Pravdou je, že „Máje“ v Černošicích byly opravdu nejmenší svým rozsahem i propracovaností celé akce. Na maličkém náměstí se krčil jeden stánek s občerstvením a několik stánků se suvenýry, nadšení místních však bylo stejně veliké jako kdekoliv jinde. Z chasy zde tančily pouze tři páry, které dělaly co se dalo. Škoda, že pánům trošku chyběl „pěvecký tahoun“, přesto jsme si snad ostudu neudělali. Vše dopadlo dobře, muzika hrála, my tančili jako o život až do chvíle, kdy naše vystoupení přerušil déšť.

Vystoupení ve Strážnici bylo akcí samozřejmě mnohem větší. Z Prahy vyjel plný autobus – jako vždy se jedlo, pilo a zpívalo již od první chvíle, kdy autobus zastavil na Budějovické. Dobrou náladu nám nezkažil ani nerudný pan řidič, který měl permanentní pocit, že bychom měli večer v osm zalehnout a dále ho neobtěžovat. Nedali jsme se a tak každý „účastník zájezdu“ měl možnost si do sytosti užívat festivalové atmosféry od rána do noci – ať již při košťování ve skanzenu či pečlivým sledováním bohatého programu.

Naše vystoupení se konalo v neděli dopoledne, což pro mnohé znamenalo nadlidský úkol brzkého vstávání. Ale i to se zvládlo a za ranního kuropění jsme již pilně zkoušeli. Pravdou je, že na samotném programu nebylo diváků mnoho – spousta návštěvníků patrně dospávala bujnou sobotní noc, přesto jsme se snažili jak jsme mohli nejvíce a potlesk byl veliký. Musím si ale trošku postesknout za nás tanečníky, zejména tanečnice, že v celém bloku, který jsme předváděli byl kladen hlavní důraz na zpěv a muziku. Myslím, že je škoda, že jsme na tomto, téměř půlhodinovém vystoupení, měli jen dva tance – sedlácké a čardáš. Přesto – do Prahy jsme se všichni vraceli sice unavení, ale s dobrým pocitem z tohoto krásného a jedinečného festivalu.

Radka Šplíchalová

Na vědomost se dává... **kde je kavárna U frgála**

V druhé polovině září valašská kavárna "U frgála" oslaví již druhé výročí od otevření...

Pro dobrou pohodu jsou zde připraveny krajové speciality - z Valašska dovážené Cyrilovy frgály, masné speciality firmy Carnex z Francovy Lhoty, Štramberské uši, podává se kyselica, demikát, aj.

Součástí tohoto podniku je i malá knihovna a čítárna, kde může případný zájemce zalistovat v různých zpěvnících, časopisech jako např. Malovaný kraj, či v knihách psaných původním hanáckým, valašským či slováckým dialektem... Je zde rovněž malý galerijní prostor. V současné době např. probíhá výstavka podmaleb na skle paní Jany Dočkalové-Kobzáňové s typickými valašskými motivy.

V kavárně se rovněž pořádají kulturní akce jako např. křty knih, cd, vernisáže, besedy apod.

Na Vaši návštěvu se těší košířští Valaši - *Jaromír a Alena Vévodovi*

Valašská kavárna U frgála
Starokošířská 259
Praha 5

tel. 257 312 580, 775 374 259
otevřeno po - pá 15.30 -22.00
Spojení: tram č.7,9,10 - zastávka U zvonu

Dobré recepty - dnes několik tipů na lahodné pomazánky

Bulharská pomazánka

300 g dietního salámu, malý rajský protlak, malá tatarská omáčka, kyselá okurka, cibule.

Salám umeleme na masovém strojku nebo nastrouháme na struhadle. Přidáme jemně nastrouhanou okurku, rajský protlak, tatarku a jemně nakrájenou cibuli. Vše umícháme.

Letní pomazánka

1 bílý jogurt, 1 sýr Lučina, 1 větší mrkev, pórek, 2 vařená vejce, sůl, pepř. Mrkev nastrouháme najemno, vajíčko také. Pórek nakrájíme najemno a smícháme s mrkví, vajíčkem pak přidáme jogurt, Lučinu, opeříme a osolíme.

Ostrá pomazánka

200 g taveného smetanového sýra, 100 g pomazánkového másla, 50 g eidamu, 2 vejce vařená natvrdo, 5 lžic mléka, 2 lžičky hořčice, 2 feferonky, sůl.

Změklé máslo utřeme s taveným sýrem a solí. Přidáme propasírovaná vejce a za postupného přidávání mléka vyšleháme. Eidam jemně nastrouháme, feferonky jemně nasekáme a s hořčicí zamícháme do směsi. Podáváme na bílém pečivu, ozdobené petrželkou, pažitkou nebo plátky rajčete.

Pikantní rybí pomazánka z olejovek

1 krabice olejovek, 1 tavený smetanový sýr, 50 g másla, 1 kávová lžička hořčice, 2-3 lžičky kečupu, křen, pepř a sůl.

Sýr s máslem utřeme do pěny. Přidáme ostatní přísady včetně sardinek. Vymícháme hladký krém. Podáváme namazané na toastech nebo chlebu.

Pomazánka "á la" humr

400 rybího filé, 2 majolky, 1 jablko, 1 cibule, 1 lžice kečupu, citrónová šťáva, sůl a pepř.

Rybí filé vaříme asi 12 minut do měkka. Uvařené filé nakrájíme na drobné kousky. Jemně nakrájené jablko i cibulku přidáme k rybímu masu. Také přidáme zbývající ingredience: kečup, citrónovou šťávu a sůl i pepř podle chuti.

Suroviny promícháme a pomazánku necháme rozležet do druhého dne v chladničce. Pak namažeme na krajíčky večky a nahoru položíme plátek citrónu.

Pomazánka ze škvarků

250 g nepřilíš vylisovaných škvarků, 2 natvrdo vařená vejce, kousek cibule, hořčice, sůl.

Škvarky umeleme na masovém strojku, přidáme na drobné kostičky krájená vejce a drobně krájenou cibuli. Promícháme, ochutíme hořčicí a osolíme.

Provensálská pomazánka

200 g Lučiny, 1 lžice másla nebo Ramy, 2 stroužky česneku, cca 20 černých oliv, sůl, oregáno dle chuti.

Lučinu utřeme s máslem, v případě potřeby zředíme trochou mléka, přidáme prolisovaný česnek, nasekané černé olivy, okořeníme oreganem a osolíme. Mažeme na pečivo, nejlépe čerstvou křupavou bagetu. Výborná je také na teplé, na olivovém oleji opečené plátky večky či bagety.

Dobrou chuť vám přeje

Radka

Přehled akcí:

13. 9. 2006 – Beseda u cimbálu, 19.00 hod., KD Gong

17. 9. 2006 – Trojské vinobraní

23.-24.9.2006 – Svatováclavská pouť na Proseku

11. 10. 2006 – Beseda u cimbálu, 19.00 hod., KD Gong

8. 11. 2006 – Beseda u cimbálu, 19.00 hod., KD Gong

25. 11. 2006 – Slavnostní večer k 110. výročí Sk v Praze
KD Vltavská, Bubenská 1, Praha 7

13. 12. 2006 – Vánoční beseda u cimbálu, 19.00 hod., KD Gong

10. 1. 2007 – Beseda u cimbálu, 19.00 hod., KD Gong

15. 2. 2007 – Beseda u cimbálu, 19.00 hod., KD Gong

25. 2. 2007 - Moravský ples, 19.30 hod., Národní dům Smíchov

Jubilanti nad 50 let

Měsíc	Datum	Jméno	Roky
Září	3. 9.	Řehořík Jan	60
	18. 9.	Slováková Jana	70
	29. 9.	Úličný Oldřich	70
Říjen	14. 10.	Váňová Marta	50
	24. 10.	Ulčar Bohumír	65
	29. 10.	Vognič Bruno	55
	30. 10.	Helikálová Ludmila	80
Listopad	6. 11.	Drápela Jiří	60
	17. 11.	Hudečková Olga	70
Prosinec	3. 12.	Vesecká Jarmila	60
	5. 12.	Plzánková Soňa	55
	15. 12.	Kubičková Dagmar	60
Leden	8. 1.	Esterová Věra	80
	22. 1.	Zachová Božena	60
	27. 1.	Studnička Jan	70
	29. 1.	Andres Vladimír	60
Únor	15. 2.	Zatloukalová Božena	65

Slovácký krúžek v Praze

Starosta: Ing. Bruno Vognič, Nové Ouholice 25, 277 52 Nová Ves
tel. 603 197 281

Jednatelka: Helena Šálová, Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4,
tel. 244 464 459

Vědomost': Mgr. Radka Šplíchalová (Sálusová), Přecechtělova 2403,
155 00 Praha 5, tel. 606 89 10 57, e-mail: radka.splichalova@centrum.cz